

۱۰۳ ۲ ۶ ۷۳

۱۴۰۲/۶/۵

روانشناسی و آموزش کودکان با کم‌توانی هوشی

www.ketab.ir

دکتر باقر غباری بناب

دانشیار دانشگاه تهران

دکتر عباسعلی حسین‌خانزاده

سرشناسه: غباری بناب، باقر، ۱۳۳۸ -

عنوان و نام پدیدآور: روان‌شناسی و آموزش کودکان با کم‌توانی هوشی / باقر غباری بناب، عباسعلی حسین‌خانزاده فیروزجاه.

مشخصات نشر: تهران: دانژه، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۳۲۸ ص.

شابک: 978-600-5510-25-6

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: کودکان عقب‌مانده - روان‌شناسی

موضوع: کودکان عقب‌مانده

موضوع: کودکان عقب‌مانده - آموزش و پرورش

شناسه افزوده: حسین‌خانزاده فیروزجاه، عباسعلی، ۱۳۵۸ -

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ یغ۷۲۲ / BF ۷۲۲

رده‌بندی دیوئی: ۱۵۵/۴۵

شماره کتابشناسی ملی: ۱۸۰۳۱۱۱

عنوان: روان‌شناسی و آموزش کودکان با کم‌توانی هوشی

نویسنده: دکتر باقر غباری بناب - دکتر عباسعلی حسین‌خانزاده

صفحه آرا: گروه گرافیکی ارشیا

ناشر: دانژه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: اطلس چاپ

شمارگان: ۲۲۰ نسخه

قطع: وزیری

قیمت: ۲۰۸,۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: دوم ۱۳۹۸ - سوم ۱۴۰۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۱۰-۲۵-۶

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

تهران: خیابان استاد مطهری - خیابان سلیمان خاطر (امیرتائبک)، کوچه اسلامی، شماره ۴/۲

کدپستی: ۱۵۷۸۶۳۵۸۱۱ صندوق پستی: ۴۱۴۶-۱۴۱۵۵ تلفن: ۸۸۸۴۶۱۴۸ - ۸۸۸۴۲۵۴۳ تلفکس: ۸۸۸۱۲۰۸۳

فروش اینترنتی و آشنایی با نشر دانژه در: www.iketab.com

e-mail: danjehpub@hotmail.com

www.danjehpub.com

فهرست

عنوان

صفحه

پیش گفتار.....	۱۱
فصل اول: شکل‌گیری و تحول تعریف عقب‌ماندگی ذهنی	
تحول تعریف عقب‌ماندگی ذهنی.....	۱۷
تعریف عقب‌ماندگی ذهنی بر اساس راهنمای ۲۰۰۲.....	۲۲
مدل نظری.....	۲۳
موضوعات تکراری تعاریف.....	۳۰
نقد تعریف ۱۹۹۲ و استلزامات آن برای تعریف ۲۰۰۲.....	۳۴
ارزیابی مثبت.....	۳۶
ارزیابی منفی.....	۳۷
از زاویه پیشینه تحقیقات انجام شده توسط متخصصان.....	۳۹
استلزامات انتقادات وارده بر تعریف ۱۹۹۲ برای تعریف ویرایش دهم.....	۴۲
ملاک‌های مرتبط با ظرفیت افراد با عقب‌ماندگی ذهنی.....	۴۲
کمی‌سازی حمایت.....	۴۴
عقب‌ماندگی ذهنی خفیف، سطوح شدت، و برجسب‌ها.....	۴۴
چند بعدی بودن عقب‌ماندگی ذهنی در ویرایش دهم.....	۴۶
بعد اول: توانایی‌های هوشی.....	۴۷
بعد دوم: رفتار سازشی (مهارت‌های مفهومی، اجتماعی، و عملی).....	۴۸
بعد سوم: مشارکت، تعاملات، و نقش‌های اجتماعی.....	۵۰
بعد چهارم: سلامت (سلامت جسمانی، سلامت روانی، و عوامل علت‌شناسی).....	۵۱
بعد پنجم: بافت (محیط‌ها و فرهنگ).....	۵۴
توافقات صورت گرفته در بحث عقب‌ماندگی ذهنی.....	۵۶
خلاصه.....	۵۷

پیش‌گفتار

کودکان و نوجوانان با عقب‌ماندگی ذهنی طبقه وسیعی از کودکان استثنایی را در ایران تشکیل می‌دهند که علی‌رغم کوشش‌های گذشته و پیشرفت‌های اخیر در این رشته هنوز مسائل عمده نظری در سنجش و اندازه‌گیری، تشخیص، و ارائه درمان‌های بهینه ذهن متفکران این رشته را به خود مشغول داشته است. روی آوردن دانشجویان به رشته کودکان استثنایی، توجه معبدل این حیطه از آموزش و پرورش و همت مسوولان سازمان کودکان استثنایی در شناخت این کودکان و تشخیص درست آنان برای ارائه خدمات مناسب منبعی جامع در این رشته را که شامل تعریف دقیق، تشخیص و طبقه‌بندی، علت‌یابی، برنامه‌های آموزشی منطبق با ویژگی‌های این کودکان و نوجوانان باشد، ایجاب می‌کند. تدریس پانزده ساله این جانب در دانشگاه تهران و همکاری نزدیک با دانشجویان رشته روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی مرا از نزدیک با این نیاز دانش پژوهان، محققان، و معلمان آشنا ساخت. در جهت برداشتن گامی برای تهیه منبعی در این زمینه بودم که پاسخی به نیاز موجود باشد. اشتغالات فراوان شغلی از یک طرف و کمبود تحقیقات بومی از طرف دیگر مانع بروز این پاسخ می‌گردید تا این که یکی از همکاران در ضمن صحبت‌های خصوصی مرا به این کار تشویق نمود و اولین گام‌ها در این زمینه برداشته شد و چارچوب کتاب در زمینه مسائل عمده کودکان و نوجوانان با عقب‌ماندگی ذهنی ریخته شد. تشویق ایشان باعث شد که متون جدیدی با مطالعه آخرین پژوهش‌های انجام شده در این زمینه به زبان انگلیسی بررسی شوند و مجموعه حاضر تهیه شود.

همان‌طور که ملاحظه می‌کنید فصل مبسوطی به شکل‌گیری و تحول تعریف عقب‌ماندگی ذهنی اختصاص یافته و کوشش‌های انجمن عقب‌ماندگی ذهنی آمریکا در این زمینه مرور شده است. غرض از توضیح تحول این تعریف نشان دادن روند فکری متخصصان

در این زمینه بوده است تا نشان دهد که چگونه این تعریف همسان با پیشرفت تحول علوم در حیطه روانشناسی و در پاسخگویی به مشکلات قبلی، روند تحولی و تکوین خود را پیموده است و در آینده نیز پیش بینی می‌شود این تحول با دقت بیشتری پی‌گیری شود. توضیح تحول این تعریف در این مختصر نمی‌گنجد و پیشنهاد می‌شود که فصل اول کتاب با دید انتقادی مورد بررسی قرار گیرد.

تحول طبقه‌بندی و میزان شیوع اختلال عقب‌ماندگی ذهنی در فصل دوم کتاب مورد بحث قرار گرفته است. این تحول در طبقه‌بندی پاسخی به موقع در راستای رعایت دقت و گرایش به سوی برچسب زدایی بوده است. نظام‌های طبقه‌بندی مهم برای مقایسه و مقابله با همدیگر در مقابل طبقه‌بندی انجمن عقب‌ماندگی ذهنی آمریکا آمده است تا مجال اندیشیدن، مقایسه کردن، و بهینه‌یابی برای دانشجویان فراهم شود. شباهت‌ها و تفاوت‌های نظام‌های موجود طبقه‌بندی در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است.

تشخیص عقب‌مانگی ذهنی همراه با مشکلات و چالش‌های موجود در این زمینه در فصل سوم این کتاب مورد بررسی قرار گرفته است. اشکالات تئوریک تشخیص با نگاهی به دورنمای تعریف این کودکان و نوجوانان و با در نظر داشتن نظریه‌های مختلف هوشی و رفتارهای سازشی که در جهت تحول در راستای پیشرفت علم روان‌شناسی پیش می‌روند در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است. هدف از تشخیص درست و پایین آوردن خطاهای سلبی و ایجابی و اهمیت تشخیص دقیق برای ارائه خدمات مناسب به تفصیل در فصل حاضر ارائه شده است.

در فصل چهارم به توضیح علل عقب‌ماندگی ذهنی پرداخته شده و رهنمودهای لازم برای جلوگیری از تولد کودک با عقب‌ماندگی ذهنی ارائه شده است. امید است که آشناسازی والدین از علل عقب‌ماندگی ذهنی و پیشنهاد راه‌حل‌های عملی برای پیشگیری از تولد این کودکان کاسته شود. به علاوه پژوهشگران با مطالعه این فصل خلاء تحقیقاتی را شناسایی نموده و تحقیقات آینده را در راستای پیشگیری از تولد کودکان با عقب‌ماندگی ذهنی سوق می‌دهند.

فصل پنجم کتاب بر معرفی ویژگی‌های شناختی، عاطفی و جسمانی کودکان با عقب‌ماندگی ذهنی متمرکز است. شناسایی این ویژگی‌ها به معلمان کمک می‌کند که برنامه‌های آموزشی را منطبق با نیازها و ویژگی‌های این افراد نمایند و پژوهشگران نیز در راستای کشف راه‌های ترسیم این مشکلات پژوهش‌های خود را سامان دهند.